

Kombinované vady

PhDr. Pavla Pitnerová

10. 12. 2009

Těžké postižení

A decorative graphic at the top of the slide consists of six circles arranged in two rows of three. The top row has a solid light purple circle on the left, an outlined light purple circle in the middle, and a solid light purple circle on the right. The bottom row has a solid light purple circle on the left, an outlined light purple circle in the middle, and a solid light purple circle on the right.

- komplex **omezení člověka jako celku** ve všech jeho prožitkových sférách a výrazových možnostech
- omezeny schopnosti **emocionální, kognitivní, tělesné, sociální a komunikační**
- omezení v kontaktu mezi interakčními partnery – **narušení mezilidských vztahů**

Uspokojování základních potřeb

- Potřeba zamezení hladu, žízni a bolesti
- Potřeba podnětů, změny a pohybu
- Potřeba jistoty, stability – spolehlivost vztahů
- Potřeba vazby, být někým přijat, potřeba něhy
- Potřeba uznání a sebeúcty
- Potřeba nezávislosti, samostatnosti a sebeurčení

Definice dle Věstníku MŠMT:

Za postižení více vadami se považuje **dítě**, resp. **žák**:

postižený **současně dvěma nebo více** na sobě **kauzálně nezávislými** druhy postižení,

z nichž každé by jej vzhledem k hloubce a důsledkům **opravňovalo k zařazení do speciální školy** příslušného typu.

Za provedení **speciálněpedagogické diagnostiky** odpovídá **SPC** (případně **PPP**), zařazené do sítě škol a školských zařízení.

Klasifikace vícenásobného postižení

pro potřeby školství:

1. společným znakem je mentální postižení
2. kombinace vad tělesných, smyslových
a vad řeči
3. žáci a autismem, autistickými rysy + ...

VZDĚLÁVÁNÍ

Rehabilitační vzdělávací program základní školy
speciální

Rehabilitační vzdělávací program

- Okruh osob
 - Žáci s těžkým mentálním postižením
 - Žáci s těžkým zdravotním postižením
 - Žáci s více vadami (podmínkou MR)

- Pro výše jmenované skupiny je charakteristické
 - Nízká úroveň rozvoje jejich psychických funkcí
 - Zejména pozornosti, paměti a volných vlastností
 - Potřebných k systematickému osvojení učiva

Organizace vzdělávání

- V rehabilitačním vzdělávacím programu plní žák povinnou školní docházku.
- Docházka do rehabilitačních tříd PŠ je desetiletá, členěná na dva pětileté stupně.
- Výchovně vzdělávací činnost zabezpečují souběžně dva pedagogové.
- Počet žáků ve třídě: 4 – 6.

Úkoly poradenských služeb

- dostupnost služeb
- odbornost a kvalita služeb
- systém metodické podpory a zajištění průběžného vzdělávání odborných pracovníků
- kvalitní diagnostika
- stanovení individuálních přístupů, strategií a programů
- základní nabídka diagnostických, metodických a diagnostických materiálů a pomůcek

Hluchoslepota

Definice

- Hluchoslepota je jedinečné postižení dané různým stupněm **souběžného poškození zraku a sluchu**.
- Způsobuje především potíže při komunikaci, prostorové orientaci a samostatném pohybu, sebeobsluze a přístupu k informacím.
- Zabraňuje hluchoslepému člověku plnohodnotně se zapojit do společnosti a vyžaduje zajištění odborných služeb, kompenzačních pomůcek a úpravy prostředí.

Zákon 384/2008 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob

- Za hluchoslepé se pro účely tohoto zákona považují osoby se souběžným postižením sluchu a zraku různého stupně, typu a doby vzniku, u nichž rozsah a charakter souběžného sluchového a zrakového postižení neumožňuje plnohodnotný rozvoj mluvené řeči, nebo neumožňuje plnohodnotnou komunikaci mluvenou řečí.

Klasifikace podle stupně duálního postižení

- **totálně hluchoslepé osoby** – plná absence zraku i sluchu,
- **prakticky hluchoslepí** – minimální zbytky zraku či sluchu,
- **slabozrací neslyšící** – zbytky zraku a totální či praktická hluchota,
- **nedoslýchaví nevidomí** – zbytky sluchu a totální či praktická slepota,
- **slabozrací nedoslýchaví** – zbytky zraku i sluchu.

Výchova a vzdělávání u hluchoslepých

- výcvik zrakového, sluchového a hmatového vnímání,
- výcvik k jeho systematickému využívání,
- vedení k pohyblivosti,
- vedení k samostatnosti a sebeobsluze,
- rozvoj komunikačních systémů,
- zprostředkování zkušeností s bezprostředním okolím.

Budování komunikačního systému

- **upoutání pozornosti** dítěte dotykem
- později i pomocí dalších dostupných smyslů
- vedení dítěte k **záměrné vzájemné pozornosti**
- **přesun vzájemné polohy** matky a dítěte (z polohy zády dítěte do polohy čelem)
- možnost **výběru ze dvou alternativ** (co chce jíst, jíst nebo pít, co obléct, co dělat, s kým)
- **napodobování** (matka pohyby dítěte, později hraje dvě role)
- dítě samo **přebírá iniciativu** a dává **podněty k jednoduché komunikaci**

Nejčastější komunikační systémy

hluchoslepých:

(Ludíková, L. 2000)

- **Znaková řeč** (komunikační systém neslyšících, vhodný pro hluchoslepé se zbytky zraku)
- **Znaková řeč ruku v ruce** (spojení rukou komunikačních partnerů, vychází ze znakového jazyka, vhodný pro hluchoslepé s totální nebo praktickou slepotou)
- **Daktylotika – prstová abeceda** (tvorba tvaru hlásek různou polohou prstů, vhodná pro hluchoslepé se zbytky zraku)
- **Daktylotika do dlaně** (modifikace pro hluchoslepé s totální nebo praktickou slepotou)

- **Tiskací písmena psaná do dlaně** („psaní“ pravou rukou do levé dlaně, vhodné pro osoby, u kterých došlo ke ztrátě zraku a sluchu po vybudování znalosti čtení)
- **Brailleovo písmo** (šestibodové písmo čtené hmatem, vhodné pro hluchoslepé bez zbytků zraku)
- **Jednoruční Brailleovo písmo do dvou prstů** (do ukazováku a prostředníku)
- **Dvouruční Brailleovo písmo do prstů** (princip psaní na Pichtově stroji – dotýkání se jednotlivých prstů místo kláves)

- **Dlaňová abeceda** (každé hlásce odpovídá část prstu nebo dlaně), např. Lormova abeceda
- **Odezírání** (čtení ze rtů, pouze pro hluchoslepé s dobrými zbytky zraku)
- **Taktiling** (vnímání vibrací hlasivek hmatem, ruka spočívá na rameni, palec na krku mluvícího partnera)
- **TADOMA** (vnímání vibrací na čelisti, lícních a krčních svalech)